

самоврядування [Текст] / П. Д. Лазар // Фінанси України. – 2007. – № 4. – С. 149–154.

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Вишняков, С. В. Місцеві бюджети [Текст] / С. В. Вишняков // Фінанси України. – 2008. – № 10. – С. 11–18.

4. Павлюк, К. В. Формування доходів місцевих бюджетів [Текст] / К. В. Павлюк // Фінанси України. – 2008. – № 4. – С. 24–37.

5. Савенко, О. А. Ринок муніципальних облігацій України: проблеми та перспективи розвитку [Текст] / О. А. Савенко // Ринок цінних паперів: Вісник Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – 2009. – № 3. – С. 41–47.

6. Катасонова, О. М. Актуальні проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів [Текст] / О. М. Катасонова // Економічний простір. – 2010. – № 12. – С. 114–118.

References

1. Lasar, P. D. (2007). Zbilshennia dokhidnykh dzherel mistsevykh biudzhetyv zabezpechyt finansovu nezalezhnist organiv samovriaduvannia. *Finansy Ukrainy*, 4, 149–154.

2. Biudzhetni kodeks Ukrainy vid 08.07.2010 № 2456-VI (2010). Available at: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Vyshniakov, S. V. (2008). Mistsevi biudzhety. *Finansy Ukrainy*, 10, 11–18.

4. Pavliuk, K. V. (2008). Formuvannia dokhodiv mistsevykh biudzhetyv. *Finansy Ukrainy*, 4, 24–37.

5. Savenko, O. A. (2009). Rynok munitsypalnykh obligatsii Ukrainy: problemy ta perspektvy rozvytku. *Rynok tsinnykh paperiv: Visnyk Derzhavnoi komisii z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku*, 3, 41–47.

6. Katasonova, O. M. (2010). Aktualni problemy formuvannia dokhidnoi chasty ny mitsevykh biudzhetyv. *Ekonomichnyi prostir*, 12, 114–118.

Рекомендовано до публікації д-р екон. наук Писаренко В. В.

Дата надходження рукопису 13.04.2015

Краснікова Оксана Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, кафедра фінансів і кредиту, Полтавська державна аграрна академія, вул. Сковороди, 1/3, м. Полтава, Україна, 36004

E-mail: krasnikova.71@mail.ru

Мисник Тетяна Григорівна, кандидат економічних наук, доцент, кафедра фінансів і кредиту, Полтавська державна аграрна академія, вул. Сковороди, 1/3, м. Полтава, Україна, 36004

E-mail: misnyk80@mail.ru

УДК 336.6

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.43099

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

© В. Б. Васюта, В. В. Васюта, А. Ю. Тронь

На основі узагальнення результатів проведеного аналізу стану та ефективності організації праці авторами розроблені заходи щодо підвищення показників ефективності праці персоналу підприємства за рахунок удосконалення окремих елементів організації праці. Напрями удосконалення організації праці на підприємстві передбачають оптимізацію всіх її елементів, забезпечення їх відповідності технічним параметрам виробництва, цілям діяльності, критеріям її ефективності

Ключові слова: організація праці, трудові показники, продуктивність праці, трудомісткість, фонд оплати праці

On the basis of generalization of the results of the analysis of the status and effectiveness of work organization, the authors have developed measures for increase of efficiency of work of the personnel of the enterprise by improving individual elements of work organization. Directions of improvement of work organization in the enterprise include the optimization of all its elements, ensuring their compliance to technical parameters of production, the objectives, the criteria of its effectiveness

Keywords: labor organization, labor indicators, productivity, labor content, labor compensation fund

1. Вступ

В умовах реформування національної економіки на всіх рівнях управління можна виділити економічні та соціально-психологічні завдання щодо поліпшення організації праці. Економічні завдання передбачають досягнення максимальної економії живої та уречевленої праці, підвищення продуктивності, зниження витрат на виробництво продукції і надання послуг належної якості. Соціально-психологічні завдання полягають у створенні сприятливих умов праці і підвищенні культурно-технічного рівня працівників для забезпечення високої їх працездатності і задоволення від роботи.

Ефективність діяльності будь-якого підприємства, значною мірою залежить від організації праці. Підвищення рівня організації праці на дільницях, у підрозділах та підприємстві в цілому є одним із заходів, що призводить до покращення результатів діяльності. У зв'язку з цим все більше значущими постають питання удосконалення організації праці на підприємстві як запорука підвищення ефективності його діяльності.

2. Постановка проблеми

Відомо, що недосконала організація праці неодмінно призводить до зниження результатів діяль-

ності будь-якого підприємства. Саме тому вона має велике значення для підвищення ефективності діяльності підприємства та відповідно потребує системного забезпечення і постійного контролю з боку його керівництва. Організація праці на підприємстві – це складний і затратний процес, який враховує всі особливості його функціонування. Отже необхідність вдосконалення організації праці на кожному підприємстві є актуальною проблемою в сучасних умовах господарювання. Зміст даної проблеми полягає в теоретичному узагальненні вітчизняного та зарубіжного досвіду роботи з організації праці, напрямкам удосконалення її елементів, які створюють передумови для раціонального використання трудових ресурсів та на цій основі дозволяють зменшити витрати виробництва та підвищити його ефективність.

Процес організації праці на підприємстві та пошук шляхів її удосконалення є досить складним тому, що будь-яке підприємство – це складна система зі своєю специфікою функціонування, яку необхідно враховувати. Мета даного дослідження полягає у аналізі існуючої системи організації праці на ТОВ «Техпроект» та виявленні напрямків її удосконалення.

3. Літературний огляд

Значний внесок в теорію і практику організації праці внесли радянські вчені. Серед публікацій початкового періоду розвитку організації праці слід відмітити роботи А. А. Богданова, Н. А. Вітке, А. К. Гастева, Ф. Р. Дунаєвського, О. А. Єрманського, П. М. Керженцева, Е. Ф. Розмирович. В них висвітлено зміст проблем організації праці, основні напрямки практичного її впровадження та стан роботи в області організації праці у той час [1].

В сучасних наукових публікаціях з проблем організації праці на підприємствах значна увага приділяється розвитку організації праці в Україні як у теоретичному, так і в практичному аспектах. Серед вітчизняних авторів, які досліджують питання удосконалення організації праці, слід відмітити Д. П. Богиню, В. М. Данюка, О. А. Грішнову, А. М. Колота, Т. А. Костишину, М. Ю. Сандуленко, Т. В. Перепельчук. В їх працях основна увага зосереджується на теоретичних дослідженнях організації праці [2]. Дослідженням питань організації праці та виробництва на підприємствах за кордоном займалися такі науковці, як Л. І. Нечаюк, Н. О. Телеш, В. В. Березуцький, В. М. Гриньова, К. В. Козар та інші [3].

4. Напрями та шляхи удосконалення організації праці на ТОВ «Техпроект»

Об'єктом даного дослідження є система організації праці на ТОВ «Техпроект». Оцінити стан організації праці можна за допомогою аналізу результатів діяльності підприємства, системи трудових показників, а також стану нормування праці та рівня організації робочих місць.

Так, аналіз практичної діяльності та системи управління підприємства ТОВ «Техпроект» дав можливість виявити резерви зростання продуктивності праці за рахунок зміни підпорядкування управлінсь-

кої структури. Зокрема, авторами пропонується створити замість комерційного відділу, обов'язки якого визначені не досить чітко, відділ виробничо-технологічного контролю за якістю продукції, який би займався технологічним контролем за якістю продукції на всіх стадіях виробництва, а також відділ маркетингу, що здійснював би управління діяльністю підприємства, і робота якого включала б аналіз, планування та контроль заходів, спрямованих на інтенсифікацію попиту на товари або послуги і підвищення прибутку. Діяльність даних відділів повинна бути тісно пов'язана з функціонуванням економічних служб підприємства, зокрема планово-економічним відділом та бухгалтерією.

У ході аналізу було вивчено використання фонду оплати праці підприємства протягом 2011–2013 років, аналіз показників ефективності використання витрат на заробітну плату, показників продуктивності праці та їх динаміки. Негативно на діяльність підприємства вплинула відсутність планів щодо зростання продуктивності праці. Робота по плануванню зниження трудомісткості продукції не проводилась. На підприємстві за досліджуваній період не проводились підготовка та підвищення кваліфікації фахівців та робітників. Робота по підвищенню рівня професійної майстерності працівників є доцільною та необхідною, як елемент ефективної системи організації праці. Це дає змогу знаходити резерви зростання ефективності витрат праці та постійно впроваджувати їх на підприємстві.

Управління ефективністю організації праці пов'язане з розробкою тактики та стратегії розвитку підприємства. В основі усіх розробок та проведення робіт стоїть працівник. Тому саме від того, наскільки ефективно мотивовані робітники до досягнення результатів праці, залежить виконання виробничих планів та програм. Отже, для ефективної роботи підприємства недостатньо лише сформулювати систему цілей діяльності. Необхідно, щоб досягнення цих цілей супроводжувалося розробкою мотиваційного механізму, який би відповідав сучасним умовам діяльності підприємства. Для цього необхідно приділяти значну увагу мотивації працівників на індивідуальному рівні.

На основі проведеного аналізу системи організації праці на підприємстві ТОВ «Техпроект» можна запропонувати основні напрями вдосконалення мотиваційного механізму на підприємстві, серед яких: впровадження в системі преміювання нових механізмів заохочення до продуктивної праці не допускаючи перевитрат фонду оплати праці; організація роботи консультативного медичного пункту; відновлення і ремонт побутових приміщень для санітарного обслуговування персоналу; впровадження системи оцінки праці персоналу за рейтинговою системою на основі атестації працівників та робочих місць.

Особливу увагу пропонується приділити непрямым економічним методам мотивації праці та основні вивчення потреб персоналу підприємства шляхом анкетування. Анкети повинні містити перелік питань, які б охоплювали відношення працівників до власного підприємства, робочого місця і колективу.

Відродження підприємства та підвищення ефективності його діяльності пов'язане і з відновленням технічного нормування праці, яке дозволить планувати економічну діяльність більш ефективно. Найбільш важливі напрями цієї діяльності такі: поширення технічного нормування праці на основні роботи в цехах, де виготовляється продукція; застосування укрупнених нормативів і типових, групових норм; застосування розроблених на підприємстві, а також типових норм і нормативів з праці.

В даний час на ТОВ «Техпроект» нормування праці не здійснюється. З метою впровадження системи нормування праці авторами пропонується обов'язки з проведення спостережень за робочим часом і виробничими процесами, розроблення і перегляду норм і нормативів з праці покласти на економіста, який займається плануванням продуктивності праці та заробітної плати, або включити до штатного розпису нормувальника (можливо молодшого спеціаліста), який би підпорядковувався головному економісту.

З метою контролю за раціональним використанням робочого часу та усунення його внутрішньо-змінних втрат на основі проведення нормативних спостережень пропонується запровадити дисциплінарні санкції, адміністративні стягнення тощо за порушення технології та організації виробничих процесів і трудової дисципліни на ТОВ «Техпроект».

Одним із основних елементів організації праці на підприємстві є планування персоналу. Планування персоналу означає визначення не тільки його кількісних і якісних параметрів, але і відповідних витрат на нього. Також потрібне впровадження в навчальний процес гнучких модульних технологій підготовки кадрів на виробництві; розроблення і видання навчальних програм та методичної документації з питань професійного навчання кадрів на виробництві; розроблення механізму стимулювання персоналу підприємств з метою посилення їх зацікавленості в безперервному удосконаленні своїх знань та вмінь [4]. Спрямування фінансових коштів на розвиток працівників не тільки сприяє забезпеченню стабільності персоналу, а й ще створює умови формування та розвитку трудового потенціалу безпосередньо на виробництві, що є важливим фактором задоволеності потреб працівників у самореалізації та кар'єрному зростанні [5].

Для проведення заходів щодо вдосконалення кадрової політики на ТОВ «Техпроект» авторами пропонується проводити атестацію персоналу хоча б раз на 4 роки, оскільки динаміка рівня продуктивності праці є негативною саме за останні три роки. Атестація працівників дозволить оцінити реальні трудові можливості кожного працівника з метою раціонального перерозподілу коштів на поточне преміювання та інші заохочення, що у свою чергу призведе до оптимізації структури витрат на заробітну плату по підприємству в цілому. Якщо результати даного заходу не призведуть у найближчий період (1–2 роки) до зростання ефективності праці на підприємстві, то пропонується призначити для окремих працівників повторну атестацію, і розробити висновки про якість підбору персоналу.

На основі узагальнення результатів проведеного аналізу стану організації праці на ТОВ «Техпроект» авторами були сформульовані пропозиції щодо покращення елементів системи організації праці, основними з яких є:

- здійснення стратегічного планування діяльності підприємства;
- підвищення ефективності використання витрат на заробітну плату;
- вдосконалення мотиваційного механізму;
- підвищення ефективності використання робочого часу;
- відновлення технічного нормування праці;
- проведення атестації працівників та робочих місць;
- планування підготовки на підвищення кваліфікації працівників та організація кадрового просування (планування кар'єри) та ін.

Напрями вдосконалення організації праці на підприємстві передбачають оптимізацію всіх її елементів, забезпечення їх відповідності технічним параметрам виробництва, цілям діяльності, критеріям її ефективності [6].

Запропоновані заходи мають за мету не лише досягнення підвищення рівня продуктивності праці, зниження зарплатомісткості продукції, але й підвищення ефективності використання кадрового потенціалу підприємства, поліпшення якісного складу працівників, посилення мотиваційних чинників праці, оптимізацію витрат праці на виробництво продукції. За рахунок виявлення резервів покращення використання робочого часу авторами пропонується розробляти відповідні програми управління організацією та ефективністю праці на підприємстві систематично раз на 3–4 роки.

З метою впровадження розробленої авторами програми впровадження заходів щодо удосконалення організації праці на ТОВ «Техпроект» були проведені розрахунки економічного ефекту за рахунок запропонованих заходів, які показали реальну можливість для підприємства щодо зростання чистого доходу від реалізації продукції за рахунок: підвищення рівня продуктивності праці, зростання реального фонду робочого часу, підбору більш кваліфікованого персоналу, раціоналізації робочих місць, впровадження проведення спостережень за витратами робочого часу, розробки технічно обґрунтованих норм праці.

6. Висновки

Дослідження, проведені авторами, висновки та пропозиції, ґрунтуються на практичному аналізі господарської діяльності ТОВ «Техпроект» і були запропоновані для впровадження на даному підприємстві.

Авторами розроблено план заходів щодо впровадження нормування праці на підприємстві за рахунок вдосконалення системи управління персоналом, проведення моніторингу особистих якостей працівників з метою їх ефективної атестації, розроблення програми відбору працівників.

Надані пропозиції щодо удосконалення організації праці на підприємстві ТОВ «Техпроект» можуть бути використані на підприємстві у найближчі роки і

сприяти не лише розвитку системи організації праці на підприємстві та покращення його трудових показників, але й зростання прибутку підприємства та його конкурентоспроможності в сучасних умовах.

Література

1. Решміділова, С. Л. Організація праці на підприємстві: основні завдання та напрями удосконалення [Текст] / С. Л. Решміділова, Н. А. Мул, М. І. Зелена // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – Т. 3 № 4. – С. 66–69.
2. Вербецький, В.В. Організація праці менеджерів на машинобудівному підприємстві [Текст] / В. В. Вербецький, Н. М. Глевацька // Тези доповідей студентів і магістрантів на XLV науковій конференції 19 травня 2011 року. Кіровоград: КНТУ, 2011. – С. 121–124.
3. Оранський, Я. О. Окремі аспекти управління організацією праці на закордонних підприємствах [Електронний ресурс] / Я. О. Оранський, Г. І. Капінос. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_EISN_2014/Economics/10_167652.doc.htm
4. Плуґіна, Ю. А. Розвиток персоналу підприємства: підходи, сутність, моделі [Текст] / Ю. А. Плуґіна // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – Вип. 42. – С. 323–327.
5. Гугул, О. Я. Теоретичні засади управління розвитком персоналу [Текст] / О. Я. Гугул // Інноваційна економіка. – 2013. – № 6. – С. 194–198.
6. Васюта, В. Б. Шляхи покращення організації праці на підприємстві [Текст] / В. Б. Васюта, А. Ю. Тронь // Materials of the X International scientific and practical conference, “Conduct of modern science”. Vol. 5. Economic science. Sheffield. Science and education LTD, 2014. – P. 71–74.

References

1. Reshmidilova, S. L., Mul, N. A., Zelena, M. I. (2009). Orhanizatsiia pratsi na pidpriemstvi: osnovni zavdannia ta napriamy udoskonalennia [The organization of labor in the enterprise: key challenges and areas for improvement]. Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu, 4 (3), 66–69.
2. Verbets'kyj, V. V., Hlevats'ka, N. M. (2011). Orhanizatsiia pratsi menedzheriv na mashynobudivnomu pidpriemstvi [Labour organization managers at an engineering company]. Tezy dopovidej studentiv i mahistrantiv na XLV naukovej konferentsii 19 travnia 2011 roku. Kirovohrad: KNTU, 121–124.
3. Orans'kyj, Ya. O., Kapinos, H. I. (2014). Okremi aspekty upravlinnia orhanizatsiieu pratsi na zakordonnykh pidpriemstvakh [Some aspects of management of the organization of labor in foreign enterprises]. Efektyvna ekonomika. Available at: http://www.rusnauka.com/13_EISN_2014/Economics/10_167652.doc.htm.
4. Pluhina, Yu. A. (2013). Staff development company, approaches, essence, models [Staff development enterprise: approaches, essence, model]. The bulletin of transport and industry economics, 42, 323–327.
5. Huhul, O. Ya. (2013). The theoretical basis of management personnel development [The theoretical foundations of the management, staff development]. Innovatsijna ekonomika, 6, 194–198.
6. Vasiuta, V. B., Tron', A. Yu. (2014). Shliakhy pokraschennia orhanizatsii pratsi na pidpriemstvi [Ways of improving the organization of labor in the enterprise]. Materials of the X International scientific and practical conference, “Conduct of modern science”, 5, Economic science. Sheffield. Science and education LTD, 71–74.

*Рекомендовано до публікації д-р екон. наук, професор Кузняк Б. Я.
Дата надходження рукопису 22.04.2015*

Васюта Вікторія Борисівна, кандидат технічних наук, доцент, кафедра економіки підприємства та управління персоналом, Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка, пр. Першотравневий, 24, м. Полтава, Україна, 36000
E-mail: Vasuta_V_B@meta.ua

Васюта Василь Васильович, кандидат технічних наук, доцент, заступник декана гуманітарного факультета, Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка, пр. Першотравневий, 24, м. Полтава, Україна, 36011
E-mail: Vasuta_V_V@mail.ru

Тронь Анастасія Юрївна, Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка, пр. Першотравневий, 24, м. Полтава, Україна, 36011
E-mail: tron-anastasia1992@yandex.ru

УДК 351.82.639.21/31

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.43253

МЕТОДОЛОГІЗАЦІЯ ГАЛУЗЕВОГО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НА ШЛЯХУ АДАПТАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ДО УМОВ ТА ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

©Н. М. Вдовенко

Встановлено, що розвиток аграрного сектору економіки, зокрема і рибного господарства, на сьогодні, з огляду на визнаний Україною пріоритет інтеграції до ЄС не може здійснюватися поза переходом на сучасні міжнародні та європейські стандарти. Обґрунтовано методологічне забезпечення державного управління у процесі адаптації аграрного сектору економіки до вимог ЄС

Ключові слова: глобальна економіка, управління, галузь, аграрний сектор, аквакультура, стандарти, рибне господарство, європейська інтеграція